

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2430
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.2.2024/38
Karar Numarası : 2024/163
Başvuran : E. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Bulunduğu ceza infaz kurumunda eğitim hakkına erişimin engellendiği iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, Gümüşhane Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencisi olduğunu; eğitimine devam etmek için ailesinin de ikameti olan Samsun'da bulunan Bafra Açık Ceza İnfaz Kurumundan isteğe bağlı nakil ile Gümüşhane Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini; İdare ve Gözlem Kurulunun Gümüşhane'nin Büyükşehir olmadığı, Kurumun Gümüşhane Belediyesi sınırları dışında kaldığı, buna karşılık Gümüşhane Üniversitesinin Gümüşhane Belediyesi sınırları içerisinde olduğu, daha önce bazı öğrencilerin boş derslerde Kuruma gelmek yerine başka yerlere gittikleri gerekçesiyle eğitimine devam edemeyeceği yönünde karar verdiğini; eğitimine devam edebilmek için Gümüşhane Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini ancak kurumlar arasındaki iletişimsizlik ve gerekli tedbirlerin alınmaması nedeniyle eğitimine devam edememe ihtimalinin doğduğunu, daha önce Kurumdan uzak mesafedeki üniversitelere öğrenci gönderildiğinin bilindiğini; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 42'nci maddesi uyarınca eğitim hakkının engellenemeyeceğini, eğitim hakkına erişimini engelleyen uygulamaya dair itirazlarının Gümüşhane İnfaz Hakimliği ve Gümüşhane Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedildiğini iddia etmekte; söz konusu uygulamanın kaldırılması için gerekli işlemlerin başlatılmasını veya mağduriyetinin giderilmesi adına ailesinin yaşadığı Samsun ili ve çevresindeki uygun ceza infaz kurumlarına nakledilmesini ve yerleştirileceği Kurumun çevresindeki üniversitelere yatay geçiş hakkı kapsamında geçişinin sağlanmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı Yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin Bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesi şöyledir:

"Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.”

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili bentleri şöyledir:

“... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek araştırmak karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek...”

6. Mezkûr Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

“Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar*" başlıklı 40'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği..., ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı ... yönlerinden incelenir.”

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Bununla birlikte başvuru; başvuranın Gümüşhane Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencisi olduğu, İdare ve Gözlem Kurulunun başvuranın eğitimine devam etmesini engellediği iddiası ile mağduriyetinin giderilmesi adına ailesinin yaşadığı Samsun ili ve çevresindeki uygun ceza infaz kurumlarına nakledilmesi ve yerleştirileceği Kurumun çevresindeki üniversitelere yatay geçişinin sağlanması talebine ilişkindir.

13. Nakil talepleri; 5/6/2015 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Genelgesi'nin 22'nci maddesinin beşinci fıkrası ile 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 43'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce değerlendirilmekte olup, nakil talepli başvuruların adı geçen Genel Müdürlüğe iletilmesi gerekmektedir. Öte yandan başvuranın yaşadığını öne sürdüğü mağduriyetin giderilmesi adına, yatay geçiş talebini yatay geçiş yapmak istenen Yükseköğretim Kurumuna iletilmesi gerekmektedir.

14. Başvuranın İdare ve Gözlem Kurulu tarafından eğitimine devam etmesinin engellendiği iddiası ile ilgili olarak, başvuru dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden, başvuranın başvuru konusu İdare ve Gözlem Kurulu kararına karşı Gümüşhane İnfaz Hakimliğine itiraz yoluna başvurduğu, itirazın reddedilmesi üzerine bu karara karşı Gümüşhane Ağır Ceza Mahkemesine yapılan başvurusunun reddedildiği anlaşılmaktadır.

15. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

17. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, başvuruda ileri sürülen iddialarla ilgili olarak başvuran tarafından Gümüşhane İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesine itiraz başvurularında bulunulduğu ve ilgili makamlar tarafından itirazın reddine dair kararların verildiği, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun ön inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Afişan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye